

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Divi Thomae Aqvinatis Doctoris Angelici Opera Omnia

Summa diligentia ad exemplar Romanæ Impreßionis restituta
Complectens Primam Secundæ, & Secundam Secundæ Summæ
Theologiæ

Thomas <von Aquin, Heiliger>

Venetiis, 1593

Primo. Quid sit lex æterna.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-72759](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-72759)

- CIRCA primum quaruntur sex.
- ¶ Primo, Quid sit lex eterna.
- ¶ Secundo, Vtrum sit omnibus nota.
- ¶ Tertio, Vtrum omnis lex ab ea deriuetur.
- ¶ Quarto, Vtrum necessaria subijciantur legi eterne.
- ¶ Quinto, Vtrum contingentia naturalia subijciantur legi eterne.
- ¶ Sexto, Vtrum omnes res humane ei subijciantur.

ARTICVLVS PRIMVS.

Vtrum lex eterna sit summa ratio in Deo existens.

Supra q. 91.
ar. 1. & inf.
praesenti q.
art. 3. & 4.
cor. & art. 5.
ae 3. Et 4. di.
32. q. 1. ar. 1.
Et 3. contra
ca. 15.
q. 46. post
med. tom. 4.
q. 90. ar. 4.
p. p. q. 34. ar.
1.
cap. 36. in fi.
ne, & 31. in
prin. tom. 1.

AD PRIMVM sic proceditur. Videtur q lex eterna non sit summa ro in Deo existens. Lex n. eterna est vna tm: sed rationes rerum in mente diuina sunt plures. dicit enim * Aug. in lib. 83. q. quod Deus singula fecit propriis rationibus. ergo lex eterna no videtur esse idem quod ratio in mente diuina existes. ¶ 2 Præ. De ratione legis est, q verbo pmulgerur, vt supra dictu est: sed Verbum in diuinis dr personaliter, vt in 1. * habitum est, ratio autem dicitur essentialiter. no igitur, id est lex eterna. qd ratio diuina. ¶ 3 Præ. j Aug. dicit in lib. de vera relig. Apparet supra mentem nostram legem esse, que veritas dicitur: lex autem supra mentem nostram existens est lex eterna. ergo veritas est lex eterna: sed non est eadem ratio veritatis, & rationis. ergo lex eterna no est idem quod ratio summa.

Cap. 6. circa mediu to. 1.

SED CONTRA est, qd * Aug. dicit in 1. de lib. arb. q lex eterna est summa ro, cui semper obtēperadu est.

RESPON. Dicendum, q sicut in quolibet artifice præexistit ratio eorum, que cōstituuntur per artem: ita etiā in quolibet gubernate oportet, q præexistat ratio ordinis eorū, que agenda sunt per eos qui gubernationi subduntur. Et sicut ro rerum sciendarum per artem vocatur ars, vel exemplar rerum artificiarum: ita etiam ratio gubernātis actus subditorum, rationem legis obtinet, seruatis alijs, que * supra esse diximus de legis ratione. Deus autem per suā sapiētiā conditor est vnuerſarum rerum, ad quas comparatur, sicut artifex ad artificata, vt in primo * habitum est. Est et gubernator omnium actū, & motio nū que inueniuntur in singulis creaturis, vt etiam in primo * habitū est. Vnde sicut ratio diuine sapiētię in quantum per eam cuncta sunt creata, rationē habet artis, vel exemplaris, vel ideę: ita ratio diuine sapiētię mouētis omnia ad debitum finem, obtinet rationem legis: & secundū hoc lex eterna nihil aliud est, quā ratio diuine sapiētię, secundum quod est directiua omnium actuum, & motionum.

q. 90. per to tam.

p. p. q. 14. ar. 8.

p. p. q. 103. ar. 5.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod Aug. loquitur ibi de rationibus idealibus, que respiciunt proprias naturas singularum rerum: & ideo in eis inuenitur quedam distinctio, & pluralitas secundum diuersos respectus ad res, vt in primo * habitum est: sed lex dicitur directiua actuum in ordine ad bonū cōmune, * vt supra dictum est. Ea autem que sunt in seipsis diuersa, considerantur vt vnum, secundum quod ordinantur ad aliquod commune: & ideo lex eterna est vna. que est ratio huius ordinis.

p. p. q. 15. ar. 2. & 3.

q. 60. art. 2.

AD SECVDVM dicēdū, q circa verbū quodcūq; duo pnt cōsiderari. s. ipsum verbum, & ea que verbo exprimuntur. Verbum n. vocale est quiddam ab ore hominis prolatum: sed hoc verbo exprimūtur, que verbis humanis significantur: & eadem ratio est de verbo hominis mentali, quod nihil est aliud, q quid-

Fdam mente conceptum, quo homo exprimitur liter ea, de quibus cogitat. Sic igitur in diuinis verbū, quod est conceptio paterni intellectus, personaliter dicitur: sed omnia quæcunque sunt in natura patris, siue essentialia, siue personalia, siue Dei opera, exprimūtur hoc verbo, vt patet * in 15. de Trini. & inter cetera, que hoc verbo exprimūtur, etiam ipsa lex eterna verbo ipso exprimitur. Nec tamē propter hoc sequitur, q lex eterna personaliter in diuinis dicatur: appropriatur tamen propter conuenientiam, quā habet ratio ad verū.

AD TERTIVM dicēdū, q ro intellectus diuini intellectus enim humanus est mēsuratus a rebus: scilicet cōceptus hominis non sit verus proprius ipsum, sed dicitur verus ex hoc, q conlonat rebus. Ex hoc enim quod res est, vel nō est, opinio vera falsā est. Intellectus vero diuinus est mētura rerum: quia vnaquæque res intantum habet de veritate quātum imitatur intellectum diuinum, vt in primo dictum est: & ideo intellectus diuinus est verus: sed dum se. vnde ratio eius est ipsa veritas.

ARTICVLVS II.

Vtrum lex eterna sit omnibus nota.

AD SECVDVM sic proceditur. Videtur q lex eterna non sit omnibus nota. Quia, vt dicitur 1. ad Corint. 2. Que sunt Dei, nemo nouit: Spūs Dei: sed lex eterna est quædam ratio in mente existens. ergo omnibus est ignota, nisi solū Deo. ¶ 2 Præ. Sicut * Aug. dicit 1. lib. de liber. arb. Lex eterna est, qua iustū est, vt omnia sint ordinatissima: nō omnes cognoscunt qualiter omnia sint ordinatissima. ergo nō omnes cognoscunt legem eternam. ¶ 3 Præ. * Aug. dicit in lib. de vera relig. q lex eterna est, de qua homines iudicare nō possunt: sed tamen * Ethic. dicitur, Vnusquisque bene iudicat quod cognoscit. ergo lex eterna non est nobis nota.

SED CONTRA est, quod j Aug. dicit in lib. de lib. arbit. quod æternæ legis notio vobis impressa est.

RESPON. Dicendum, quod dupliciter aliquis cognosci potest. Vno modo in seipso: alio modo in effectu, in quo aliqua similitudo eius inuenitur. aliquis nō videns Solem in sua substantia, cognoscit ipsum in sua irradiatione. Sic igitur dicendum, quod legem æternam nullus potest cognoscere: sed tamen quod in seipsa est, nisi solus Deus, & qui Deum per essentiam vident: sed omnis creatura rationalis ipsam cognoscit secundum aliquam irradiationē, vel maiorem, vel minorem. Omnis cognitio veritatis est quædam irradiatio, & participatio legis eterne, quæ est veritas incommutabilis. vt * August. dicit in lib. de vera religione. Veritas autē omnes aliquater cognoscunt, ad minus quantum ad principia communia legis naturalis: in vero quidam plus, & quidam minus participat in cognitione veritatis, & secundum hoc etiam plus vel minus cognoscunt legem æternam.

AD PRIMVM ergo dicendum, quod ea que sunt Dei, in seipsis quidem cognosci a nobis nō possunt: sed tamen in effectibus suis nobis manifestantur: secundum illud Rom. 1. Inuisibilia Dei per ea que facta sunt, intellecta conspiciuntur.

AD SECVDVM dicēdū, q legē æternā cuiusque cognoscat pro sua capacitate p̄m motum prædictum.